Petra Dražová, Marek Kordík,[1] Lucia Kurilovská[2]

Civilná konfiškácia[3]

Anotácia: Príspevok sa zaoberá novými nástrojmi finančného vyšetrovania, ktorým je civilná konfiškácia, ktorá v podmienkach Slovenskej republiky predstavuje postup preukazovania pôvodu majetku podľa osobitného zákona. Tento nástroj sa v aplikačnej praxi nikdy neuplatnil, a to aj napriek už v poradí druhej platnej právnej úprave. Prvá úprava civilnej konfiškácie neprešla testom ústavnosti a momentálne je v pláne tretí pokus prijať túto úpravu v rámci projektu Fondu obnovy a odolnosti. Príspevok sa zaoberá možnými tézami, ako by mala, alebo mohla vyzerať nová legislatíva preukazovania pôvodu majetku, tak aby bola efektívna.

Kľúčové slová: finančné vyšetrovanie, legalita, legitimita, civilná konfiškácia, preukazovanie pôvodu majetku

Úvod

Inštitúty finančného vyšetrovania, ktorými sa odčerpáva výnos z trestnej činnosti, sú dlhodobo pertraktovanou témou. V tejto oblasti je najviac polarizovanou časťou tzv. mimotrestné odčerpávanie výnosov z trestnej činnosti cez inštitút civilnej konfiškácie, ktorá nie je založená na odsúdení páchateľa, ale predstavuje osobitný režim súdneho civilného konania. Pri definovaní pojmov možno konštatovať, že mimotrestné odoberanie výnosov z trestnej činnosti a civilná konfiškácia sú totožné pojmy a je možné ich použiť *promiscue.* Či už je to najmä s poukazom na špecifické procesné pravidlá dokazovania, spočívajúce v obrátenom dôkaznom bremene, alebo z dôvodu prijatej právnej úpravy, o ktorej rozhodoval Ústavný súd vo veci nesúladu § 1, § 2, § 3 ods. 2 a 3, § 4 ods. 1 až 4, § 5, § 6, § 7 ods. 1 a 2, § 8, § 9, § 10 a § 11 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 335/2005 Z. z. o preukazovaní pôvodu majetku s čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 2 ods. 2, čl. 12 ods. 1 prvou vetou, čl. 13 ods. 3, čl. 19 ods. 2 a 3, čl. 20 ods. 1 druhou vetou a ods. 3 a 4, čl. 47 ods. 3, čl. 50 ods. 2 a čl. 87 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a vyslovil nesúlad tejto právnej úpravy s Ústavou Slovenskej republiky.[4] V súvislosti s prijatím tejto právnej úpravy dokonca skonštatoval zneužitie zákonodárneho procesu.[5]

Potreba zmeny a hľadanie uplatniteľnej úpravy, ktorá by sa v praxi realizovala, vyplynula jednak z hodnotenia Slovenskej republiky v rámci 5. kola hodnotenia skupinou Moneyval,[6] ako jeden z efektívnych nástrojov odčerpávania nelegálnych výnosov z trestnej činnosti.

Uvedený záväzok sa taktiež uvádza ako jeden z míľnikov na čerpanie prostriedkov z Fondu obnovy a odolnosti v rámci Reformy boja proti korupcii a legalizácii výnosov z trestnej činnosti.[7]

Potreba implementácie inštitútu tzv. mimotrestnej konfiškácie vyplýva aj z medzinárodných štandardov FATF, ale i dokumentov EÚ hodnotiacich účinnosť Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2014/42/EÚ z 3. apríla 2014 o zaistení a konfiškácii prostriedkov a príjmov z trestnej činnosti v Európskej únii (Ú. v. EÚ L 127, 29. 4. 2014).

[1] Spoluautor je spoluriešiteľom grantu APVV-19-0102 - Efektívnosť prípravného konania - skúmanie, hodnotenie, kritériá a vplyv legislatívnych zmien.
[2] Spoluautorka je spoluriešiteľkou grantu APVV-19-0102 - Efektívnosť prípravného konania - skúmanie, hodnotenie, kritériá a vplyv legislatívnych zmien.
[3] Príspevok je podporený grantom APVV-19-0102 - Efektívnosť prípravného konania - skúmanie, hodnotenie, kritériá a vplyv legislatívnych zmien.
[4] Nález ÚSSR PL.ÚS SR 29/05 zo dňa 3. 9. 2008.
[5] Nález ÚSSR PL.ÚS SR 29/05 zo dňa 3. 9. 2008, s. 124.
[6] Moneyval 5th Mutual Evaluation Report on Slovakia.
[7] Komponent 16 Plánu obnovy pre Slovensko, s. 1.

Stav *de lege lata* – analýza platnej právnej úpravy

Súčasne platná právna úprava mimotrestnej konfiškácie je uvedená v zákone č. 101/2010 Z. z. o preukazovaní pôvodu majetku v znení neskorších predpisov, ktorý je účinný od 1. 1. 2011. Tento zákon bol prijatý po tom, ako Ústavný súd Slovenskej republiky svojím rozhodnutím PL.ÚS29/05 vyslovil nesúlad predchádzajúceho zákona č. 335/2005 o preukazovaní pôvodu majetku s Ústavou Slovenskej republiky. Nová právna úprava zákona č. 101/2010 Z. z. o preukazovaní pôvodu majetku mala odstrániť nedostatky predchádzajúcej úpravy, ktoré vyslovil Ústavný súd vo svojom rozhodnutí, a tým sfunkčniť koncepciu preukazovania pôvodu majetku.

Prvým vážnym nedostatkom prvého zákona bolo, že sa majetok z nelegálnych zdrojov kvalifikoval až od určitej výšky, k čomu Ústavný súd dodal, že:

> *„Z obsahu zákona o preukazovaní pôvodu majetku možno vyvodiť, že jeho koncepcia je založená na kľúčovom pojme „majetok nadobudnutý z nelegálnych príjmov“. Tento pojem je podľa názoru ústavného súdu sám osebe vnútorne nekonzistentný, resp. rozporný. Vychádza totiž z taxatívneho vymenovania majetku, ktorý sa môže stať predmetom odňatia (§ 1 napadnutého zákona) na základe súdneho rozhodnutia, ktorým sa vysloví, že fyzická osoba alebo právnická osoba nadobudla majetok z nelegálnych príjmov. Pritom sa „nelegálnosť pôvodu“ ako ďalší konštitutívny prvok pojmu „majetok nadobudnutý z nelegálnych príjmov“ priraďuje k tomuto pojmu až v súvislosti s neschopnosťou dotknutých osôb preukázať určitý majetkový rozdiel medzi ich preukázateľnými, a teda legálnymi príjmami a ich skutočným majetkom (skutočnou hodnotou majetku) v dôsledku ustanovenia preukazovacej povinnosti uloženej im so spätnou časovou pôsobnosťou. To znamená, že atribút nelegálnosti nevzniká v príčinnej súvislosti s určitým konkrétnym správaním v mieste a čase, ale ako indícia, resp. premisa, ktorá je slabšia ako argument (nepriamy dôkaz), t. j. vystupuje v podobe domnienky alebo právnej fikcie.*
>
> *Vzhľadom na charakter a účel zákona o preukazovaní pôvodu majetku, resp. dôsledky, ktoré môže jeho uplatnenie vyvolať, nemožno uvedený prístup zákonodarcu považovať podľa názoru ústavného súdu za ústavne akceptovateľný, t. j. za taký, ktorý vyhovuje požiadavke právnej istoty vyplývajúcej z princípu právneho štátu. [...]*
>
> *Z povahy veci vyplýva, že z nepoctivých zdrojov, resp. „z nelegálnych príjmov“, môže pochádzať majetok v akejkoľvek hodnote („vyčíslenej sume“). Až majetok s hodnotou x-krát presahujúcou preukázateľné príjmy však napĺňa pojem „majetok nadobudnutý z nelegálnych príjmov“ použitý v napadnutom zákone. Takto ustanovené kritérium je súčasne zjednodušujúcim dôkazom stotožňujúcim nepreukázateľnosť príjmov s nelegálnosťou nadobudnutia určitého ekvivalentu majetku. Takýto záver je podľa názoru ústavného súdu v rozpore so základným účelom zákona a nie je spôsobilý mať rozhodujúcu úlohu pri kvalifikácii pôvodu majetku a s tým spojenými sankciami, pričom nie je udržateľný ani z hodnotového hľadiska. Smeruje k exemplárnemu použitiu zákona ako nástroja „na riešenie extrémnych disproporcií“, čím spochybňuje aj jeho základný východiskový pojem, teda pojem „majetok nadobudnutý z nelegálnych príjmov“. Z koncepcie napadnutého zákona, predovšetkým jeho procesného mechanizmu navyše vyplýva, že tento pojem by mal byť v*

konečnom dôsledku definovaný až súdom v jeho rozhodnutí podľa § 9 napadnutého zákona.
Takýto základ zákona do značnej miery devalvuje podstatu chápania a vymedzenia určitého správania ako protiprávneho správania (nelegálneho správania), a preto je podľa názoru ústavného súdu v zásadnom rozpore nielen s princípom právnej istoty, ale aj s princípom proporcionality ako ústavnými princípmi, ktoré tvoria integrálnu súčasť generálneho princípu právneho štátu.“[8]

K uvedenej výhrade ústavného súdu je potrebné uviesť, že nová právna úprava tento nedostatok neodstránila, keď v ustanovení § 6 ods. 1 zákona č. 101/2010 Z. z. o preukazovaní pôvodu majetku *expressis verbis* uvádza, že o majetok pochádzajúci z nelegálnych príjmov pôjde, ak bol najmenej o 1500-násobok minimálnej mzdy vyšší ako preukázateľné príjmy. Na základe uvedeného, je možné konštatovať, že i druhá právna úprava, hoc nepodrobená testu ústavnosti, by s pravdepodobnosťou hraničiacou s istotou takýmto prieskumom ústavnosti nikdy neprešla.

Skutočnosť, že sa nové znenie úpravy preukazovania pôvodu majetku v praxi nikdy neaplikovalo, iba podčiarkuje potrebu nového a lepšieho legislatívneho nastavenia civilnej konfiškácie, ktorá by sa vysporiadala s pripomienkami Ústavného súdu Slovenskej republiky.

Zákon č. 101/2010 Z. z. o preukazovaní pôvodu majetku sa vo svojich ustanoveniach taktiež nevysporiadal *expressis verbis* s otázkou retroaktivity. Ústavný súd v náleze PL. ÚS 29/05 uviedol:

„Spätná účinnosť napadnutého zákona sa viaže na povinnosť každého vedieť preukázať svoje majetkové prírastky, t. j. na povinnosť dokázať legálnosť nadobudnutia svojho majetku v minulosti (prakticky celého svojho majetku a počas celého života), čo je podľa názoru ústavného súdu neprimerane zaťažujúci a neodôvodnený zásah. [...]
V kontexte časovej pôsobnosti napadnutého zákona sa do nejasného „časopriestoru“ dostáva aj jedno z kľúčových ustanovení zákona o preukazovaní pôvodu majetku, za ktoré možno považovať úsudok prokurátora a záver súdu, „že hodnota majetku osoby presahuje najmenej o 1 000-násobok minimálnej mzdy preukázateľné príjmy“ [§ 8 ods. 1 písm. a) v spojení s § 9 napadnutého zákona].
Ústavný súd konštatuje, že zákon o preukazovaní pôvodu majetku je zákon so spätnou časovou pôsobnosťou (retroaktívny zákon), ktorý by sa mohol stať svojvoľným nástrojom v rukách orgánov verejnej moci, ktoré sú adresátmi a nositeľmi právomocí vyplývajúcich z tohto zákona. Tento záver pritom platí nielen pre schválenú podobu tohto zákona, t. j. podobu, v ktorej nie je vymedzené časové obdobie, v rámci ktorého sú fyzické a právnické osoby povinné preukazovať, že svoj majetok nadobudli z legálnych príjmov, ale platil by aj pre prípad, ak by zákon vymedzil spätne určité konkrétne obdobie, na ktoré by sa táto preukazovacia povinnosť vzťahovala (t. j. tak, ako bolo uvedené v pôvodnom návrhu tohto zákona).“[9]

[8] Nález ÚSSR PL.ÚS SR 29/05 zo dňa 3. 9. 2008, s. 120 - 123.
[9] Nález ÚSSR PL.ÚS SR 29/05 zo dňa 03.09.2008, s. 120 - 123.

Úvahy *delege ferenda* - osnova budúcej právnej úpravy

Budúca právna úprava by tak mala reagovať na citované rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky PL. ÚS 29/05-161 najmä v hore naznačených otázkach. Návrh novej právnej úpravy by mal vychádzať z koncepcie, že ak trestné konanie ako prostriedok *ultima ratio* ochrany spoločného verejného záujmu nie je možné doviesť pre legitímne zákonné prekážky (napr. pre neprípustnosť trestného stíhania podľa § 9 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov) do úspešného konca, pričom niet pochýb o tom, že osoba nenadobudla uvedený majetok z legálnych príjmov, je legitímne, povedané rečou Ústavy Slovenskej republiky, pozrieť sa na to, či spoločnosť/štát cez iné (netrestné) súdne konanie sa môže aspoň pozrieť na ten nelegálny majetok. Je potrebné zdôrazniť, že i odborný diskurz v tejto téme sa posunul a v súčasnosti je už viacerými ústavnými súdmi, resp. orgánmi ochrany práva, judikovaná primeranosť takéhoto postupu.[10]

Účelom novej právnej úpravy by malo tesnejšie previazanie podmienok mimotrestnej konfiškácie na podmienky a zákonný rámec trestného konania a stanovenie podmienok a postupu orgánov verejnej moci pri odnímaní majetku, ktorý nie je legálnym výnosom ak:

a) nemožno podľa Trestného poriadku začať trestné stíhanie vo vzťahu k výnosu z trestnej činnosti pre trestný čin legalizácie výnosu z trestnej činnosti, alebo pre iný trestný čin, alebo v už začatom trestnom stíhaní nie je možné pokračovať, alebo

b) súd na podklade podanej obžaloby pre trestný čin legalizácie výnosu z trestnej činnosti alebo pre iný trestný čin, alebo návrh na uloženie ochranného opatrenia, vo vzťahu k výnosu z trestnej činnosti, odkázal prokurátora na konanie podľa tohto zákona.

Nový právny rámec preukazovania pôvodu majetku by mal precizovať prípady, kedy sa postupuje v rámci tzv. civilnej konfiškácie, a tým by sa malo stanoviť aj subsidiárne použitie novej úpravy vo vzťahu k Trestnému poriadku a k zákonu o Policajnom zbore. Postup podľa úpravy civilnej konfiškácie by teda mal prichádzať do úvahy až sekundárne, ak nie je možné, alebo účelné, postupovať pri odčerpávaní výnosov z trestnej činnosti podľa Trestného poriadku, cestou trestného konania.

Nové znenie by taktiež malo ustúpiť od rozlišovania, či hodnota majetku dosahuje najmenej 1500-násobok minimálnej mzdy. S poukazom na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky je toto rozlišovanie možné vnímať diskriminačne, t. j. neskúmať súhrn hodnoty majetku, či rozdiel súhrnu a neriešiť jeho rozsah, ale zamerať sa na majetok, ktorý:

- nezodpovedá zákonným príjmom (v akomkoľvek pomere a bez ohľadu na rozsah) osoby/páchateľa,
- táto osoba ním preukázateľne disponuje, a
- dispozícia sa nedá vysvetliť ani žiadnym iným legálnym titulom.

Vzhľadom na značný časový odstup od vydania rozhodnutia, je potrebné poukázať aj na iné relevantné rozhodnutia, ktoré nespochybňujú legitimitu odčerpania majetku, ktorý je v hrubom nepomere s príjmami dotknutej osoby, a to rozhodnutie vydané ešte v roku 2004, ktoré potvrdzuje, že nie je porušením prezumpcie neviny, ak orgán činný v trestnom konaní žiada prepadnutie majetku osoby, ktorý je vo „výraznom hrubom nepomere“ s jeho zákonným príjmom, ak je toto riadne v konaní preukázané a súčasne osoba nijakým rozumným spôsobom nevysvetlila jeho pôvod. Ústavný súd sa v rozhodnutí taktiež venuje povahe tohto konania a zaujímavo konštatuje, že nejde o represívny inštitút, ktorý by mal podliehať zásadám trestania, ale osobitné konanie, ktoré je preventívne. Jeho účelom je zabránenie, aby sa nezákonne získaný majetok zmiešal v ekonomickom

[10] Spolkový ústavný súd SRN vo veci 2 BvR 564/95.

systéme s legálne nadobudnutými hodnotami. Čo je plne v súlade so záujmami štátu,[11] čo ústavný súd potvrdil, keď uviedol, že skutočnosť, že vnútroštátny trestný súd použil odmietnutie sťažovateľa objasniť svoje neurčité a nepresvedčivé vyjadrenia týkajúce sa pôvodu finančných prostriedkov, spolu s ďalšími dôkazmi, k záveru, že finačné prostriedky neboli získané legálnym spôsobom, a ktoré nezakladá samo o sebe porušenie práva sťažovateľa nevypovedať a neusvedčovať seba samého. Dohovor nebráni súdu aby vzal do úvahy aj mlčanie obvineného pri uznaní jeho viny, pokiaľ odsúdenie nie je založené výlučne alebo v podstatnej miere na jeho mlčaní, čo nebol tento prípad. Vnútroštátne súdy na základe vykonaného dokazovania presvedčivo ustálili skutkový stav v miere potrebnej na uznanie sťažovateľa vinným. Jeho odmietnutie poskytnúť potrebné vysvetlenie o pôvode finančných prostriedkov iba podporilo tieto dôkazy. V tomto smere Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESĽP“) opakuje, že nie je v rozpore s ponímaním práva na spravodlivý trestný proces, ak dotknutá osoba má byť povinná poskytnúť presvedčivé vysvetlenie k svojim majetkovým pomerom. V prípade, že by účet sťažovateľa ohľadom finančných transakcií zodpovedal skutočnosti, nebolo by pre neho zložité preukázať pôvod finančných prostriedkov. ESĽP tak dospel k záveru, berúc do úvahy dôkazy proti sťažovateľovi, že záver, ku ktorému dospeli vnútroštátne súdy, vyplývajúci z odmietnutia sťažovateľa podať presvedčivé vysvetlenie o pôvode finančných prostriedkov uložených na jeho účte v belgickej banke, sa riadi zdravým rozumom a nemôžu byť považované za nespravodlivý alebo nelogický. ESĽP rovnako dospel k záveru, že prístup vnútroštátnych súdov, podľa ktorého, v súlade s ustálenou judikatúrou kasačného súdu, nie je nevyhnutné určiť predikatívny trestný čin v prípade odsúdenia pre trestný čin legalizácie príjmu z trestnej činnosti, nemal povahu prenesenia dôkazného bremena z obžaloby na obhajobu, v rozpore s princípom prezumpcie neviny, a je v súlade s Dohovorom Rady Európy o praní špinavých peňazí.[12]

Keďže aplikácii úpravy civilnej konfiškácie musí predchádzať istý poznatok o trestnom konaní páchateľa alebo rovno trestné konanie voči páchateľovi, ktoré objektívne nie je skončiteľné, malo by dôkazné bremeno ležať výlučne na strane štátu (prokuratúry) a logiku uplatňovania vyvrátiteľnej domnienky nelegálnosti príjmu obrátiť do dôkazného bremena štátu v otázke, že určitý majetok nepochádza z príjmu legálneho.

Pre tento terminologický obrat svedčí i chápanie, že ak existuje podozrenie o nelegálnosti príjmu v prípadoch, ak príjem nie je preukázaný a tiež vtedy, ak ide o neobvyklý príjem, vzhľadom na všetky okolnosti prípadu, je odôvodnené predpokladať, že ide o príjem získaný legalizáciou príjmu z trestnej činnosti, a tým je daná i dôvodnosť trestného stíhania. Navyše, znenie zákona a absencia úpravy ohľadne spätnej pôsobnosti návrhu zákona, by kládla neprimeranú a neproporcionálnu záťaž na plecia dotknutej osoby, čo do preukaznej povinnosti legálnosti jej majetkových výnosov, a to bez ohľadu na spáchanie akéhokoľvek deliktu (napr. trestného činu). Takýto koncept je nezlúčiteľný s materiálnym prístupom ku chápaniu právneho štátu. K obdobnej právnej úprave sa ústavný súd vyjadril práve v náleze PL. ÚS 29/05, keď uviedol:

> *„Mimoriadne závažným nedostatkom napadnutého zákona je, že v zmysle definovaného účelu neupravuje (resp. ak, tak veľmi rámcovo) postup orgánov verejnej moci pri odnímaní majetku, t. j. podmienky a postup pri určovaní súvzťažnosti medzi dokázaným majetkovým rozdielom a konkrétnym majetkom, ktorý sa má odňať. Tento nedostatok má ústavný rozmer, pretože zákon o preukazovaní pôvodu majetku ako celok vnáša podľa názoru ústavného súdu neprimeraný stupeň právnej neistoty do oblasti ochrany základného práva*

[11] Spolkový ústavný súd SRN vo veci 2 BvR 564/95.
[12] ESĽP vo veci č. 23572/07 Steve Mitchell Zschuschen proti Belgicku.

vlastniť majetok a práva pokojne užívať majetok. Vytvára priestor na uplatnenie svojvôle aj tým, že pripúšťa výklad, v zmysle ktorého po preukázaní právne významného majetkového rozdielu podľa znenia zákona o preukazovaní pôvodu majetku možno odporcovi odňať akýkoľvek majetok v rámci celého majetku, ktorý patrí do jeho vlastníctva, v hodnote tohto majetkového rozdielu. Ako trest fyzickým osobám a právnickým osobám za ich nespôsobilosť preukázať spätne spôsob nadobudnutia majetku sa v mene „verejného záujmu" zavádza neodôvodnený a ústavne nekonformný, resp. neznámy spôsob „odňatia majetku" (jeho zbavenia, resp. prepadnutia), pričom k tomuto „odňatiu majetku" dochádza postupom, ktorému chýbajú parametre zlučiteľné s koncepciou materiálne chápaného právneho štátu. [...]
Zásahy do vlastníckeho práva sú spojené s uložením novej, nedostatočne identifikovanej povinnosti, ad infinitum vedieť preukazovať pôvod majetku, pričom napadnutý zákon, podľa názoru ústavného súdu, neprimeraným spôsobom presúva dôkazné bremeno z orgánov verejnej moci na fyzické osoby a právnické osoby a v spojení s tým zavádza nový, ústave neznámy spôsob prepadnutia majetku, ktorého realizácia nie je transparentná a napokon z jeho ustanovení vôbec nevyplýva."[13]

Novokoncipovaná úprava vzhľadom na logiku obráteného dôkazného bremena a rozhodnutia ústavného súdu by mala vychádzať z definície majetku, ktorý nie je legálnym výnosom a súčasne bez nutnosti jeho naviazania na pojem hrubého nepomeru tak, ako je to pri podmienkach uloženia ochranného opatrenia zhabania časti majetku podľa § 83a zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon").

Zákon by mal zohľadniť systematiku rozdelenia na hmotnoprávnu časť a procesnoprávnu časť a túto ďalej rozdeliť na subprocesy – postup orgánov verejnej moci a konanie na súde. Vychádzajúc z úpravy pojmu majetok, ktorý nie je legálnym výnosom, zákon by mal predstavovať osobitný režim súdneho civilného konania naviazaný napr. na ustanovenia Občianskeho zákonníka o bezdôvodnom obohatení, napr. by mohlo ísť o majetkový prospech z nepoctivých zdrojov v zmysle § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka. V nadväznosti na odkaz rozhodnutia ústavného súdu by sa mali využívať existujúce inštitúty a pojmy, ktoré napr. doposiaľ v procesnom práve nenašli svoje uplatnenie. Navyše je možné v pripravovanej úprave uvažovať aj o koncepcii, že by štát nemal postupovať prostredníctvom civilnej konfiškácie vo vzťahu k samotným veciam, ale vo vzťahu k hodnote vecí ako celku, ktorú je možné vyčísliť na základe stanovených pravidiel. Inak povedané, výsledkom nemá byť konkrétny popis jednotlivých hnuteľných a nehnuteľných vecí. Ako alternatíva sa javí ponechanie právomoci súdu nevydať rozhodnutie o prepadnutí majetku, ak je uloženie tejto povinnosti v rozpore s princípom spravodlivosti a v tomto prípade zaviesť ako alternatívu peňažnú náhradu.

Z pohľadu zaisťovania, je možné očakávať, že najmä zisťovanie majetku v zahraničí cez dožiadania už len v rámci štátov EÚ môže trvať dlhšiu dobu, čo môže byť v rozpore so zásadou konania bez zbytočných prieťahov. Ďalším možným problémom je zabezpečenie tohto majetku v zahraničí. V aplikačnej praxi sa z pohľadu preverovania pôvodu majetku možno vyskytnú prípady, ak osoba nadobudla majetok za nápadne výhodnú cenu. V podmienkach Slovenskej republiky sú známe kúpne zmluvy nehnuteľnosti za 1 euro namiesto darovacej zmluvy, pri ktorej hrozí, že sa darca v budúcnosti bude domáhať vrátenia daru pre rozpor s dobrými mravmi. V rámci zmluvnej voľnosti nie je právom zakázané dojednanie príliš nízkej kúpnej ceny, resp. dojednanie, pri ktorom je zvlášť hrubý nepomer

[13] Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky PL.ÚS SR 29/05 zo dňa 03.09.2008, s. 120 a nasl.

medzi plnením a protiplnením pri kúpe nehnuteľností. Uvedené môže byť na ťarchu osoby, ktorá je povinná preukazovať pôvod svojho majetku.

Literatúra

Komponent 16 Plánu obnovy pre Slovensko. Dostupné na: https://www.planobnovy.sk/site/assets/files/1054/komponent_16_boj-proti-korupcii_1.pdf [cit. 31.10.2021]

Moneyval 5th Mutual Evaluation Report on Slovakia. Dostupné na: https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwi3gcvfyPXzAhVB3qQKHV--ARYQFnoECAMQAQ&url=https%3A%2F%2Frm.coe.int%2Fmoneyval-2020-21-5th-round-mer-slovakia%2F1680a02853&usg=AOvVaw250oqvZcaoLZwO-9w99Jop [cit. 31.10.2021]

Nález ÚSSR PL.ÚS SR 29/05 zo dňa 3. 9. 2008. Dostupné na: https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKEwjjlprBxqPzAhWNy6QKHV9PD9IQFnoECAoQAQ&url=https%3A%2F%2Fwww.ustavnysud.sk%2Fussr-intranet-portlet%2FdocDownload%2Fe1fa2323-2e07-484d-a9f3-3397ab71bb8a%2FRozhodnutie%2520-%2520Rozhodnutie%2520PL.%2520%25C3%259AS%252029_05.pdf&usg=AOvVaw1uudyZC1uRakWCf2fZ3htw [cit. 29.09.2021]

Rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci č. 23572/07 Steve Mitchell Zschuschen proti Belgicku. Dostupné na: https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKEwjQ5aaT8o70AhXBiv0HHXKAAMIQFnoECAUQAQ&url=https%3A%2F%2Fhudoc.echr.coe.int%2Fapp%2Fconversion%2Fpdf%3Flibrary%3DECHR%26id%3D003-5734689-7285182%26filename%3DDecision%2520Zsch%25FCschen%2520v.%2520Belgium%2520-%2520criminal%2520proceedings%2520for%2520money%2520laundering.pdf&usg=AOvVaw1AjSVD8cbmsiFxOtqry4AX [cit. 10.11.2021]

Spolkový ústavný súd Spolkovej republiky Nemecko vo veci 2 BvR 564/95. Dostupné na: https://www.bundesverfassungsgericht.de/SharedDocs/Entscheidungen/DE/2004/01/rs20040114_2bvr056495.html [cit. 10.11.2021]

Keywords: financial investigation, legality, legitimacy, civil confiscation, disclosure of the asset origin

Summary

The paper deals with civil confiscation as a new instrument of financial investigation. In the conditions of the Slovak Republic, it is a procedure for proving the origin of property under a special law. This tool has never been used in application practice despite the second legal regulation in force. The first regulation of civil confiscation had not passed the constitutionality test. Currently, a third attempt to adopt this legislation is planned within the framework of the Reconstruction and Resilience Fund project. The paper deals with possible theses on how the new legislation on proving the origin of property should or could look like to be effective.

Mgr. Petra Dražová, PhD.
Ústav práva informačných technológií
a práva duševného vlastníctva
Právnická fakulta Univerzity Komenského
v Bratislave
Šafárikovo námestie č. 6
811 06 Bratislava
Slovenská republika
e-mail: petra.drazova@flaw.uniba.sk

doc. JUDr. Marek Kordík, PhD., LL.M.
Katedra Trestného práva, kriminológie
a kriminalistiky
Právnická fakulta Univerzity Komenského
v Bratislave
Šafárikovo námestie č. 6
811 06 Bratislava
Slovenská republika
e-mail: marek.kordik@flaw.uniba.sk

Dr. h. c. prof. JUDr. Lucia Kurilovská, PhD.
Katedra Trestného práva, kriminológie
a kriminalistiky
Právnická fakulta Univerzity Komenského
v Bratislave
Šafárikovo námestie č. 6
811 06 Bratislava
Slovenská republika
e-mail: lucia.kurilovska@flaw.uniba.sk

Recenzenti: pplk. JUDr. Veronika Marková, PhD., npor. Mgr. Sebastián Janko, PhD.